

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 11. april 2016

Sag 41/2016

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Ole Schmidt)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Vestre Landsrets 10. afdeling den 16. december 2015.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Niels Grubbe, Jon Stokholm og Hanne Schmidt.

Påstande

T har protesteret imod opretholdelsen af varetægtsfængslingen.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse om fortsat varetægtsfængsling.

Sagsfremstilling

Den 3. februar 2009 rejste Østjyllands Politi tiltale mod T ved Retten i Randers for momssvig. Sagen blev berammet til hovedforhandling i maj 2009. Ts forsvarer ønskede yderligere efterforskning i sagen, og hovedforhandlingen blev aflyst. T blev efterfølgende efterlyst af politiet med henblik på konstatering af bopæl, idet han ikke var registreret med adresse i folkeregistret.

I forbindelse med efterforskningen af en række nye forhold i slutningen af 2010 blev T afhørt af politiet i juli 2011. Han oplyste i den forbindelse, at han ikke havde fast bopæl og ikke havde haft det siden 2007.

I marts 2013 rejste anklagemyndigheden ved et nyt anklageskrift tiltale mod T og to medtiltalte ved Retten i Viborg, og sagen blev berammet til hovedforhandling i september 2013. Det lykkedes ikke at forkynde indkaldelsen for T. Sagen blev herefter omberammet til hovedforhandling i januar 2014, hvor det heller ikke lykkedes at forkynde indkaldelsen. Sagen blev herefter gennemført i maj 2014 for så vidt angik de medtiltalte, mens indkaldelsen trods politiets eftersøgninger ikke kunne forkyndes for T. Den 19. oktober 2015 blev T anholdt i forbindelse med en færdselslovsovertrædelse.

T blev den 20. oktober 2015 fremstillet i grundlovsforhør i Retten i Viborg, hvor han oplyste bl.a., at han ikke havde været tilmeldt folkeregisteret siden den 1. marts 2010, og at han boede i et lånt kolonihavehus. Han oplyste endvidere, at hans far og søn ofte havde fortalt, at politiet ledte efter ham, men at han ikke havde taget kontakt til politiet siden 2011, hvor han havde betalt en bøde for spirituskørsel.

T blev ved Retten i Viborgs kendelse af 20. oktober 2015 varetægtsfængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, indtil den 16. november 2015. Byretten anførte i sin kendelse, at der efter det oplyste om Ts bopælsforhold og hans manglende henvendelse til politiet, selv om han vidste, at politiet ville tale med ham, var bestemte grunde til at antage, at han ville unddrage sig forfølgning i sagen. Denne kendelse blev ikke kærret.

Der var herefter ved Retten i Viborg hovedforhandling i sagen den 16., 17. og 19. november 2015, hvor T var tiltalt for i alt 53 forhold. T oplyste bl.a., at han pr. 22. oktober 2015 var registreret på adressen x, og at han havde fået to jobtilbud.

T blev ved Retten i Viborgs dom af 19. november 2015 idømt fængsel i 1 år og 3 måneder for bl.a. indbrudstyverier, hæleri, hærværk, vold og afpresning. Samme dag afsagde retten kendelse om fortsat varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, under eventuel appel og frem til fuldbyrdelse kunne iværksættes. Byretten henviste til sagens hidtidige forløb som begrundelse for, at der var bestemte grunde til at antage, at T på fri fod ville unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen. T kærede kendelsen.

Vestre Landsret stadfæstede den 21. november 2015 byrettens kendelse om fortsat varetægtsfængsling.

Den 25. november 2015 ankede T Retten i Viborgs dom af 19. november 2015 til Vestre Landsret med påstand om frifindelse i det ikke erkendte omfang, subsidiært formildelse. Vestre Landsret berammede sagen til hovedforhandling den 17., 18. og 19. maj 2016, og Statsadvokaten i Viborg begærede T fortsat varetægtsfængslet indtil dom i henhold til retsplejelovens § 769, stk. 3, jf. § 762, stk. 1, nr. 1. T protesterede imod fortsat varetægtsfængsling.

Vestre Landsret afsagde den 16. december 2015 kendelse om, at T skulle være varetægtsfængslet, indtil der var afsagt dom i ankesagen, jf. retsplejelovens § 767, stk. 2, idet betingelserne for varetægtsfængsling i retsplejelovens § 769, stk. 3, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, fortsat var opfyldt.

Anbringender

T har gjort gældende bl.a., at betingelserne for anvendelse af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, ikke er til stede.

Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, kan ikke anvendes på personer med bopæl i Danmark, medmindre der er påvist bestemte grunde til, at personen vil unddrage sig forfølgning eller fuldbyrdelse. Der findes ingen retspraksis, hvor der varetægtsfængsles i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, når der er tale om en etnisk dansk person, der i øvrigt har kendt bopæl og opholdssted, og som ikke har udtrykt ønske om at ville unddrage sig retsforfølgning.

Han har endvidere aldrig tilkendegivet, at han ville unddrage sig retsforfølgning eller fuldbyrdelse af straffen.

Situationen den 19. november 2015, hvor han blev dømt i byretten, var anderledes end den 20. oktober 2015, hvor han blev varetægtsfængslet med den begrundelse, at han ikke havde en fast bopæl. På tidspunktet for dommen havde han således fået både lejlighed og tilsagn om arbejde to steder.

Anklagemyndigheden har ikke påvist bestemte grunde til at frygte, at han vil unddrage sig retsforfølgning eller fuldbyrdelse. Derfor er betingelserne efter retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, ikke (længere) til stede.

Anklagemyndigheden har gjort gældende bl.a., at det har været meget vanskeligt at opnå Ts tilstedeværelse i retten til gennemførelse af sagen, hvilket har beroet på Ts forhold. Det har således ikke været muligt for myndighederne at komme i kontakt med T for at forkynde indkaldelser til retsmøder, idet han ikke har haft fast bopæl eller opholdssted.

T var bekendt med, at politiet ville i kontakt med ham, men han har ikke siden 2011 taget kontakt til politiet, ligesom eftersøgning ikke førte til kontakt med ham før politiet pågreb ham i forbindelse med en overtrædelse af færdselsloven. T har ikke ønsket at give oplysninger til politiet eller til retten om sin bopæl eller sit opholdssted, og han har dermed ved sin adfærd givet bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig forfølgning eller fuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1.

De oplysninger om ny bopæl og arbejdstilbud, som T afgav i forbindelse med hovedforhandlingen i Retten i Viborg den 17. november 2015, ændrer ikke væsentligt ved faren for, at han vil unddrage sig retsforfølgning eller fuldbyrdelse. Oplysningerne om en ny bopæl, som han deler med en anden, og tilknytningen til arbejdsmarkedet i form af to jobtilbud, hvoraf kun det ene kan delvist bekræftes, må betragtes som uvæsentligt i forhold til de hidtidige oplysninger om Ts forhold, herunder bopælsforhold, beskæftigelse og hans undvigelse af myndighederne.

Der er ikke støtte i forarbejderne til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, for at antage, at bestemmelsen ikke finder anvendelse i forhold til personer med bopæl i Danmark. Det afgørende i den forbindelse må være, om den pågældendes adfærd giver bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig retsforfølgning eller fuldbyrdelse.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen drejer sig om, hvorvidt T skal være varetægtsfængslet i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 3, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, frem til dom under Vestre Landsrets ankebehandling af Viborg Rets dom af 19. november 2015. Ved denne dom blev T for tyveri, hæleri, hærværk, af-

presning og vold mv. idømt fængsel i 1 år og 3 måneder. Hovedforhandling i landsretten er berammet til den 17.-19. maj 2016.

Tiltale mod T blev rejst i 2009 for det første forhold, der var omfattet af sagen, og i foråret 2013 og senere for de øvrige forhold. Straffesagen mod T blev imidlertid først gennemført i Retten i Viborg i november 2015 efter varetægtsfængsling af ham fra den 20. oktober 2015, idet alle forsøg på at indkalde ham til hovedforhandling forud herfor var forgæves. T har efter det oplyste været uden fast bopæl i adskillige år, og han har forklaret, at han undlod at rette henvendelse til politiet, selv om han vidste, at politiet ville tale med ham.

Højesteret tiltræder på denne baggrund, at der under hensyn til sagens hidtidige forløb er bestemte grunde til at antage, at T på fri fod vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1. Det forhold, at T under varetægtsfængslingen pr. 22. oktober 2015 er blevet tilmeldt en adresse i x, og at han er blevet tilbudt arbejde, kan ikke føre til en anden vurdering.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse om, at T skal være fortsat varetægtsfængslet, indtil landsretten har afsagt dom i ankesagen.

Thi bestemmes:

Vestre Landsrets kendelse stadfæstes.